

กสม. ๗

รายงานผลการพิจารณา

คำร้องที่ขอให้เสนอแนะนโยบาย

หรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

รายงานผลการพิจารณา ที่๗๐๘/๒๕๕๖

เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีแรงงานชาวเมียนมาร์
ที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงานถูกล่ามโซ่ไว้กับเตียงผู้ป่วย ในขณะที่เข้ารับการรักษาพยาบาล

ผู้ร้อง มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

ผู้ถูกร้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ตามคำร้องที่ ๕๐/๒๕๕๔ ว่า นายชาติ ดิยู แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ ประสบอุบัติเหตุระหว่างการ
ทำงานได้รับบาดเจ็บสาหัส ไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาช่วยเหลือ เนื่องจากนายชาติฯ ไม่มีเอกสารแสดงตน
ว่าเป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย จึงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตามกฎหมาย นอกจากนี้ ในระหว่างที่
นายชาติฯ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล นายชาติฯ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจล่ามโซ่ติดไว้กับเตียงผู้ป่วย ทั้งที่
นายชาติฯ อยู่ในสภาพอ่อนแอไม่สามารถหลบหนีได้ ผู้ร้องจึงร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าว

๒. การพิจารณาคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องดังกล่าวข้างต้นอยู่ใน
อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงรับไว้พิจารณาว่ามีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือไม่ อย่างไร และควรมีมาตรการการแก้ไขปัญห
รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายประการใด โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ
มนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดำเนินการตรวจสอบคำร้องเรียนดังกล่าว

/คณะอนุกรรมการ...

คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พิจารณากรณีตามคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องตรวจสอบว่า การใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ถูกกัก (นายชาติ ตี๋ย) เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๓. การตรวจสอบ

คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อาศัยอำนาจในการตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป และตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๓ ว่าด้วยการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๕

คณะอนุกรรมการฯ ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

๓.๑ สรุปข้อเท็จจริงจากผู้ร้อง

๑) วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๔ นายชาติฯ ได้ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากถูกผนังปูนหล่นทับระหว่างการทำงานให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น เอส วี ซัพพลาย แอนด์ เอ็นจิเนียริง บริเวณอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยนายธรา ริตแดง เป็นผู้นำไปทำงาน นายชาติฯ ได้รับบาดเจ็บสาหัส สะโพกด้านซ้ายหัก ลำไส้ใหญ่แตก อวัยวะในช่องท้องได้รับบาดเจ็บรุนแรง นายชาติฯ ไม่มีเอกสารแสดงตนใด ๆ รวมทั้งนายจ้างไม่มารับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และไม่สามารถติดตามตัวนายจ้างได้ โรงพยาบาลปทุมธานีได้พยายามติดต่อสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือแต่ก็ไม่มีหน่วยงานใดยอมรับดูแลนายชาติฯ โดยอ้างว่าเป็นแรงงานผิดกฎหมาย วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ โรงพยาบาลปทุมธานีจึงได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมารับตัวนายชาติฯ เพื่อไปดำเนินการตามกฎหมาย โดยถูกส่งตัวไปควบคุมที่สถานกักตัวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) กรุงเทพฯ เพื่อรอการส่งกลับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ แต่จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงในภายหลังโดยกระทรวงแรงงานพบว่า นายชาติฯ ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวพร้อมได้รับการกำหนดเลขประจำตัว ๑๓ หลัก เลขที่ ๐๐ ๑๓๐๖ ๑๐๓๔๖๕ ๐ ได้ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวและได้รับใบอนุญาตทำงานจากกรมการจัดหางาน โดยมีอายุใบอนุญาตทำงานถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

/๒) วันที่...

๒) วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้ไปเยี่ยมนายชาลีฯ ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ปรากฏว่า นายชาลีฯ มีอาการสาหัส เสี่ยงต่อการการติดเชื้อ และสถานกักตัวไม่สามารถดูแลได้ เนื่องจากเครื่องมือแพทย์ที่ สตม.รักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยเท่านั้น ผู้ร้องจึงได้หารือกับ สตม.และขอให้ส่งตัวนายชาลีฯ ไปรักษาที่โรงพยาบาลตำรวจ ในฐานะผู้ป่วยอายุัด

๓) วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ร้องได้เข้าเยี่ยมนายชาลีฯ ที่โรงพยาบาลตำรวจ พบว่านายชาลีฯ ถูกอายุัดตัวและถูกล่ามโซ่ไว้กับเตียงผู้ป่วยที่โรงพยาบาลตำรวจ ทั้งที่นายชาลีฯ มีสภาพร่างกายอ่อนแอ มีแผลผ่าตัดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อในลักษณะที่ลำไส้ใหญ่ยังอยู่ด้านนอกผนังหน้าท้อง ไม่สามารถขับถ่ายได้อย่างปกติ ต้องมีถุงรองรับของเสียจากร่างกายอยู่ด้านนอกติดกับลำไส้ใหญ่ กระดูกด้านขวาหัก ไม่สามารถเดินได้ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือที่ มสพ. ๙/๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึงประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภานายความ ร้องเรียนขอความช่วยเหลือกรณีนายชาลีฯ ถูกล่ามโซ่ไว้กับเตียงผู้ป่วยเป็นการควบคุมตัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจากการเรียกร้องเรื่องดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้ปลดโซ่ให้นายชาลีฯ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แต่ยังคงควบคุมตัวไว้ในสถานะผู้ถูกกักตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และแพทย์โรงพยาบาลตำรวจ ได้ลงความเห็นเกี่ยวกับอาการป่วยของนายชาลีฯ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ว่า กระดูกเชิงกรานหัก ได้รับการผ่าตัดกระดูก ผู้ป่วยอยู่ในระหว่างทำการรักษา ไม่สามารถเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้

๓.๒ สรุปข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้อง

โรงพยาบาลตำรวจ ได้มีหนังสือที่ ตช ๐๐๓๖.๑๖/๐๑๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงกรณีนายชาลีฯ ถูกล่ามโซ่ไว้กับเตียงผู้ป่วยในระหว่างเข้าทำการรักษาที่โรงพยาบาลตำรวจ ดังนี้

๑) โรงพยาบาลตำรวจเป็นสถานพยาบาลที่มีภารกิจในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา หรือสถานะของผู้ป่วย และให้บริการโดยผ่านการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (Hospital Accreditation : HA) การดูแลผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหานั้น แพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ได้ปฏิบัติต่อผู้ป่วยตามจริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และตามระเบียบโรงพยาบาลตำรวจ เรื่อง การรับตัวผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง หรือนักโทษ เข้ารับการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๘ การดำเนินการควบคุมผู้ป่วย กำหนดไว้ในข้อ ๘.๒ ว่า “อำนาจการควบคุมผู้ป่วยที่ทางสถานีตำรวจต่าง ๆ ส่งมาทำการรักษาในโรงพยาบาลตำรวจเป็นของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันที่ยัดส่งมาแต่ฝ่ายเดียว แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลตำรวจไม่มีอำนาจควบคุมผู้ป่วย นอกจากนี้ โรงพยาบาลตำรวจยังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการรับผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหาหรือนักโทษตามข้อ ๗ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรฐานและสอดคล้องกับระเบียบดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น โรงพยาบาลตำรวจจึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตัวผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหาแต่อย่างใด

๒) โรงพยาบาล...

๒) โรงพยาบาลตำรวจไม่ได้ควบคุมตัวผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหาด้วยเหตุผลตามข้อ ๑)

๓.๒ สรุปข้อเท็จจริงจากหน่วยงานเกี่ยวข้อง

สำนักงานประกันสังคม ได้มีหนังสือที่ รง ๐๖๑๑/๖๒๓๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการกรณีการประสบอันตรายของนายชาติฯ ดังนี้

๑) นายชาติฯ เป็นแรงงานต่างด้าวชาวพม่า เป็นลูกจ้างของนายธรรมา ริดแดง (นายจ้าง) และห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น เอส วิ ซัพพลาย แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง โดยนายวีรศักดิ์ คำศรี เป็นผู้รับเหมาขั้นต้น สำนักงานประกันสังคมจังหวัดปทุมธานีได้ออกคำสั่งให้จ่ายเงินทดแทนค่ารักษาพยาบาล และค่าหยุดงาน ดังนี้

๑.๑) ค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ (๑) เดือนละ ๓,๓๕๔ บาท เป็นระยะเวลา ๒ เดือน ๒๒ วัน ตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๔ - ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๙,๑๖๗.๖๐ บาท

๑.๒) ค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นแต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่ารักษาพยาบาลที่ให้นายจ้างจ่าย พ.ศ. ๒๕๕๑

๒) เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ นายวีรศักดิ์ คำศรี ได้มอบเงินค่าทดแทนการหยุดงาน จำนวน ๙,๑๖๗.๖๐ บาท ผ่านสำนักงานประกันสังคมจังหวัดปทุมธานี และสำนักงานประกันสังคมจังหวัดปทุมธานีได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปมอบให้กับนายชาติฯ ที่โรงพยาบาลตำรวจในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ เรียบร้อยแล้ว กรณีค่ารักษาพยาบาลนายวีรศักดิ์ คำศรี ได้ทำสัญญาผ่อนชำระค่ารักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลปทุมธานีโดยแบ่งชำระเป็นงวด จำนวน ๖ งวด ๆ ละ ๑๒,๔๓๐ บาท และได้ชำระค่ารักษาพยาบาลงวดแรกแล้วจำนวน ๑๒,๔๓๐ บาท เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ส่วนค่ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลตำรวจ นายจ้างจะติดต่อเพื่อขอแบ่งชำระต่อไป

๔. กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้พิจารณาตรวจสอบปัญหาสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีแรงงานชาวพม่าที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงานถูกล่ามโซ่ไว้กับเตียงผู้ป่วยในขณะที่เข้ารับการรักษาพยาบาล โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

๔.๒ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง เว้นแต่

(๑) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายต่อชีวิต หรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น

(๒) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบ อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น

/(๓) เป็นบุคคล...

(๓) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม

(๔) เมื่อถูกควบคุมตัวไปนอกเรือนจำเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการ

(๕) เมื่อรัฐมนตรีสั่งว่าเป็นการจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการเนื่องแต่สภาพของเรือนจำหรือสภาพของเรือนจำหรือสภาพการณ์ของท้องถิ่น

๔.๓ กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙

ข้อ ๒๕ เครื่องพันธนาการที่จะใช้แก่ผู้ต้องขังนั้นมี ๔ ประเภท คือ

(๑) ตรวน

(๒) กุญแจมือ

(๓) กุญแจเท้า

(๔) โซ่ล่าม

ข้อ ๒๘ (วรรคสอง) เมื่อมีเหตุที่น่าเชื่อว่าผู้ต้องขังจะทำอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายผู้อื่นและเห็นว่าไม่มีทางอื่นที่จะป้องกันได้ดีกว่า ให้ใช้กุญแจมือหรือโซ่ล่ามเพิ่มขึ้นนอกจากตรวนหรือกุญแจได้

(วรรคสาม) ในกรณีที่ต้องนำตัวคนต้องขังหรือคนฝากไปนอนเรือนจำ ถ้าจะใช้เครื่องพันธนาการให้ใช้กุญแจมือ

๔.๔ คำสั่งงาน ๓ กองกำกับการ ๕ กองบังคับการอำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ ๒๑/๒๕๔๕ เรื่อง ระเบียบและมาตรการปฏิบัติในการรับตัว ควบคุม ผู้ต้องหาหรือผู้ต้องกักต่างด้าว ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕

ข้อ ๑ การตรวจสอบเอกสารการนำส่ง

๑.๑ ตรวจสอบชื่อ - นามสกุล ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อายุ สัญชาติ เพศ ข้อหาที่กระทำผิด ให้ถูกต้องตามหนังสือเดินทางที่ถูกต้องแท้จริง หรือหลักฐานการนำส่งอื่น ๆ เว้นแต่กรณีไม่มีเอกสารอื่นใดเช่นว่านั้น ให้สอบถามจากคนต่างด้าวผู้นั้นโดยตรง

.....

๑.๕ กรณีคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมาร์ (พม่า) กัมพูชา ลาว ต้องหาเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ต้องดำเนินคดี ให้ตรวจสอบเฉพาะหนังสือนำส่งและดำเนินการตามข้อ ๑.๑ เนื่องจากให้นโยบายผลักดันออกนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔ เครื่องพันธนาการ

(๑) ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องกัก เว้นแต่

(๑.๑) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายแก่ชีวิต หรือร่างกายของตนเอง หรือผู้อื่น

(๑.๒) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบ อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อ

ผู้อื่น

(๑.๓) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม

(๑.๔) เมื่อถูกคุมตัวออกไปนอกสถานกักตัวคนต่างด้าว เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการ

(๒) กรณีต้องนำตัวผู้ต้องหาฝากขังของกลุ่มตำแหน่งสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในคดีอุกฉกรรจ์หรือผู้ร้องสำคัญจะใช้เครื่องพันธนาการก็ได้ โดยร้อยเวรรักษาการณ์หรือผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม

(๓) ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี หรือหญิง คนชรา คนพิการ และคนเจ็บป่วย ซึ่งไม่สามารถจะหลบหนีได้ด้วยกำลังตนเอง

๔.๕ ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๖ การควบคุม บทที่ ๔ การใช้เครื่องพันธนาการ

ข้อ ๑๔๖ การจะใช้เครื่องพันธนาการ คือ กุญแจกับโซ่ร้อยในการควบคุมผู้ต้องหานั้น เจ้าพนักงานตำรวจหาจำเป็นต้องใช้พรั้าเพื่อทุกกรณีไม่ เพราะเครื่องพันธนาการใช้สำหรับป้องกันแก่ผู้ที่อาจจะหลบหนีที่ควบคุมเป็นส่วนใหญ่

๔.๖ ระเบียบโรงพยาบาลตำรวจ ว่าด้วยการรับตัวผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง หรือนักโทษ เข้ารับการรักษายาบาลเป็นผู้ป่วยของโรงพยาบาลตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้ ผู้ป่วย หมายถึง ผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง หรือนักโทษ

ข้อ ๘. การดำเนินการควบคุมผู้ป่วย

๘.๑ โดยทั่วไปการควบคุมผู้ป่วย เป็นความรับผิดชอบของตำรวจจากสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เว้นแต่ผู้ป่วยประเภทอื่นให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบประเภทนั้น

.....

๘.๕ ในกรณีที่การควบคุมต้องใช้เครื่องพันธนาการ เมื่อแพทย์เห็นว่าจำเป็นต้องถอดเครื่องพันธนาการเพื่อสะดวกแก่การตรวจรักษาแล้วให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมเป็นผู้ถอดเครื่องพันธนาการ และเมื่อแพทย์ตรวจรักษาเสร็จแล้วจึงใช้เครื่องพันธนาการตามเดิม ทั้งนี้ ให้เป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำหน้าที่ควบคุมผู้ป่วย

.....

๔.๗ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ข้อ ๑๐ บุคคลทั้งปวงที่ถูกกลิดรอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์

๕. ความเห็นและมติคณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามประเด็นการตรวจสอบแล้วเห็นว่า

๕.๑ กฎหมายเกี่ยวกับการใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง หรือผู้ต้องกัก โดยหลักการแล้วห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการ เว้นแต่เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือเป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของตนเอง หรือผู้อื่น จึงจะยกเว้นให้ใช้เครื่องพันธนาการได้ หากพิจารณากรณีตามคำร้อง ซึ่งผู้ร้องเป็นผู้ต้องกักตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ กองบังคับการอำนวยการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ได้มีคำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้กำหนดว่า ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี หรือหญิง คนชรา คนพิการ และคนเจ็บป่วย ซึ่งไม่สามารถจะหลบหนีได้ด้วยกำลังตนเอง รวมทั้งระเบียบโรงพยาบาลตำรวจว่าด้วยการรับตัวผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง หรือนักโทษ เข้ารับการรักษายาบาลเป็นผู้ป่วยของโรงพยาบาลตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดว่า เมื่อแพทย์เห็นว่าจำเป็นต้องถอนเครื่องพันธนาการเพื่อสะดวกแก่การตรวจรักษาแล้วให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมเป็นผู้ถอดเครื่องพันธนาการได้ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายชาลีฯ เป็นผู้ต้องกักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเป็นผู้ป่วยที่อยู่ในสภาพที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการทำงาน กระดูกขาและเชิงกรานหัก อยู่ในสภาพที่ไม่สามารถจะหลบหนีได้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจพันธนาการนายชาลีฯ ด้วยโซ่ล่ามข้อเท้าติดไว้กับเตียงผู้ป่วยในระหว่างการรักษายาบาล โดยแพทย์ผู้ทำการรักษามีได้ใช้ดุลพินิจในการขอให้อถอดเครื่องพันธนาการเพื่อความสะดวกในการรักษา นั้น แม้อต่อมาภายหลังจะปรากฏข้อเท็จจริงว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ปลดโซ่ที่พันธนาการนายชาลีฯ ภายหลังจากที่มีผู้ร้องขอให้ปลดโซ่ แต่พฤติการณ์การล่ามโซ่นายชาลีฯ ดังกล่าวที่เกิดขึ้นแล้วนั้น เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องพันธนาการและการควบคุมผู้ป่วยที่เป็นผู้ต้องหาหรือผู้ต้องกัก และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕.๒ การให้ความช่วยเหลือเยียวยานายชาลีฯ แม้ว่าในช่วงแรกของการดำเนินการพิจารณาให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีข้อติดขัดในเรื่องของข้อมูล เอกสาร หลักฐาน และฐานข้อมูลทางทะเบียนแรงงานต่างด้าว ทำให้นายชาลีฯ ต้องเสียสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อปรากฏข้อมูลชัดเจนในภายหลังว่านายชาลีฯ เป็นแรงงานที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และใบอนุญาตการทำงานยังไม่หมดอายุ สำนักงานประกันสังคมก็ได้พิจารณาให้ค่าทดแทนตามสิทธิที่จะได้รับแล้ว รวมทั้งให้นายจ้างเข้ามารับผิดชอบค่ารักษายาบาลของนายชาลีฯ กรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นกับนายชาลีฯ จึงถือว่าได้รับการชดเชยเยียวยาแล้ว

/จากความเห็น...

จากความเห็นดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นเรื่องความเสียหายของนายชาติฯ ได้รับการชดเชยเยียวยาตามสิทธิจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว สำหรับประเด็นเรื่องการใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ถูกกัก (นายชาติ ดียู) เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการแก้ไขในเวลาต่อมาแล้ว จึงเห็นควรยุติเรื่อง แต่เนื่องจากพฤติการณ์การละเมิดดังกล่าว ยังคงปรากฏอยู่เสมอ ๆ จึงควรแจ้งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของพลเมืองได้อีก

๖. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้องและความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แล้วเห็นว่า ประเด็นเรื่องความเสียหายของนายชาติฯ ได้รับการชดเชยเยียวยาตามสิทธิจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว สำหรับประเด็นเรื่องการใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ถูกกัก (นายชาติ ดียู) เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการแก้ไขในเวลาต่อมาแล้ว คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรยุติเรื่อง แต่เนื่องจากพฤติการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ยังคงปรากฏอยู่เสมอ ๆ จึงควรแจ้งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของพลเมืองได้อีก

๗. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และแจ้งข้อเสนอแนะให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ได้กำหนดเรื่องการใช้เครื่องพันธนาการไว้แล้ว และขอทราบผลการดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการพิจารณา ฉบับนี้

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายแทจริง ศิริพานิช)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

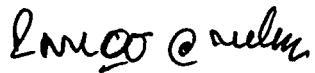
(นายปริญญา ศิริสารการ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กสม.๗

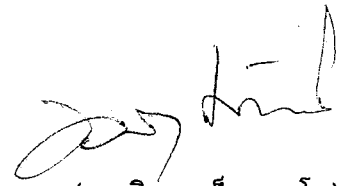
รายงานผลการพิจารณา ที่ ๗๐๘/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายไพบุลย์ วรหะไพบุลย์)

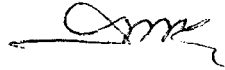
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางวิสา เบ็ญจะมโน)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พลตำรวจเอก

(วันชัย ศรีนวลนัต)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ